

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

Допускається до захисту
Зав. кафедри садово-паркового господарства
доцент С.В. Роговський
« 15 » червня 2020 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**Аналіз озеленення і благоустрою території монастиря в
с. Ковалівка Васильківського р-ну та пропозиції щодо
оптимізації**

Виконав: **Сергєєв Микола Ігорович**

Сергєєв
підпис

Керівник доцент Асешко О.І.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент доцент Мельничук А.П.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Агробіотехнологічний факультет

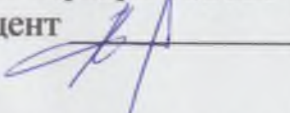
Кафедра садово-паркового господарства

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зав. кафедри садово-паркового господарства

доцент С.В. Роговський

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу

Сергєєву Миколі Ігоровичу

1. Тема роботи: «Аналіз озеленення і благоустрою території монастиря в с. Ковалівка Васильківського р-ну та пропозиції щодо оптимізації»
2. Керівник роботи канд.с.-г. наук, доцент Олешко О.Г. затверджені наказом вищого навчального закладу від „13” 03 2020 року № 189 С
2. Строк подання студентом роботи 1 червня 2020 року
3. Вихідні дані до роботи
Первинна документація за матеріалами натурального обстеження, історичні та сучасні фотографії, літературні публікації.
4. Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
 1. вивчити історичний досвід ландшафтного облаштування і озеленення територій релігійних споруд на Україні;
 2. дослідити ґрунтово-кліматичні умови місця проведення досліджень;
 3. здійснити планувально-структурний аналіз території;
 4. провести фотофіксацію елементів озеленення і благоустрою, здійснити інвентаризацію рослин існуючих насаджень, проаналізувати їх склад та стан;
 5. розробити проектні пропозиції щодо оптимізації існуючих насаджень та елементів благоустрою;
 6. підібрати асортимент декоративних рослин;
 7. розробити календарний план виконання робіт та розрахувати витрати на реалізацію проекту.
5. Перелік графічного матеріалу:
Ситуаційні плани території, дендроплан; опорний план, генеральний план, розбивкове, посадкове креслення, план вертикального планування, інженерних комунікацій, конструктивні рішення доріжок та майданчиків.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ РОБОТИ

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Підготовка огляду літератури	до 1 02.2020	виконано
2	Написання розділу II і вступу	до 15.02. 2020	виконано
3	Написання розділу III	до 20.03. 2020	виконано
4	Написання розділу IV	до 10.05. 2020	виконано
5	Написання розділу V	до 15.05. 2020	виконано
6	Написання розділу VI	до 20.05. 2015	виконано
7	Формулювання висновків	до 25.05.2020	виконано
8	Оформлення роботи	30.05.2020	виконано

дата видачі завдання 10.09. 2019 р.

Завдання видала, доцент

Олешко О.Г.

Завдання отримав, студент

Сергєєв М.І.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРАВОСЛАВНИХ КУЛЬТОВИХ СПОРУД НА УКРАЇНІ	4
РОЗДІЛ 2. ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНІ УМОВИ, ОБ'ЄКТ І МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ	12
2.1. Характеристика ґрунтових і кліматичних умов	12
2.2. Місцерозташування монастиря та історична довідка.	15
2.3. Методика проведення досліджень	16
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОСТОРОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ, ОЗЕЛЕНЕННЯ І БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ МОНАСТИРЯ ПРЕПОДОБНОЇ АНАСТАСІЇ.....	18
3.1. Ландшафтний аналіз території.	18
3.2. Аналіз системи озеленення території монастиря.	20
3.3. Елементи благоустрою на території монастиря.....	26
РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЇХ ОБГРУНТУВАННЯ	30
РОЗДІЛ 5. ОРГАНІЗАЦІЯ САДОВО-ПАРКОВИХ РОБІТ ТА ОРІЄНТОВНИЙ КОШТОРИС ВИТРАТ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЕКТУ.....	37
РОЗДІЛ 6. ОХОРОНА ПРАЦІ.....	41
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	50
ДОДАТКИ.....	49

ВСТУП

Церковні та монастирські сади – це невід’ємна частина історії і культурного спадку, які відігравали значну роль у формуванні міських ландшафтів [4]. Монастирські сади виникли в епоху Середньовіччя разом із монастирями і існували наступні століття. Мистецтво створення монастирських садів у православному релігійному просторі формувалося і розвивалося як синтез власних традицій та впливу західноєвропейської культури [2]. Проте, на відміну від західноєвропейських монастирів і храмів, в озелененні православних релігійних споруд сформувався особливий стиль, що гармонійно поєднує в собі елементи регулярного і пейзажного стилів, для якого характерне поєднання естетичних і утилітарних функцій. У «Повісті временних літ» (1051р.) Нестор-літописець згадує відомі яблуневі сади Києво-Печерської лаври, а також сад при Софіївському соборі та Кирилівському монастирі [5]. Пізніше саме з прихрамових територій на Україні розпочалося поширення декоративного садівництва.

В історичному конспекті формування паркового середовища навколо храмів і монастирів здійснювалося за двома напрямками: перетворення ландшафту, пов’язане з господарською діяльністю і подальшою естетизацією, та створення ландшафту, відповідного яким-небудь зразкам (наприклад, створення подоби Святої землі) [6]. Головний принцип садово-паркового мистецтва православних храмів і монастирів – прагнення до простоти, майстерне поєднання корисного і ідеального з урахуванням функціонально-просторових та естетичних взаємозв’язків церкви з природою, особливостей клімату.

Метою даної роботи є аналіз сучасного стану ландшафтного облаштування, озеленення та благоустрою території православного жіночого монастиря в с. Ковалівка, та розробити проектні пропозиції щодо їх оптимізації.

Завдання:

- вивчити історичний досвід ландшафтного облаштування і озеленення територій релігійних споруд на Україні;
- дослідити ґрунтово-кліматичні умови місця проведення досліджень;
- здійснити планувально-структурний аналіз території;
- провести фотофіксацію елементів озеленення і благоустрою, здійснити інвентаризацію рослин існуючих насаджень, проаналізувати їх склад та стан;
- розробити проектні пропозиції щодо оптимізації існуючих насаджень та елементів благоустрою;
- підібрати асортимент декоративних рослин;
- розробити календарний план виконання робіт та розрахувати витрати на реалізацію проекту.

Об'єктом дослідження є територія монастиря в селі Ковалівка Васильківського району Київської області.

Предмет дослідження – ландшафтне облаштування, стилістичні особливості та благоустрій і озеленення території монастиря.

ВИСНОВКИ

1. У результаті структурно-планувального та ландшафтного аналізу об'єкту встановлено, що територія монастиря преподобної Анастасії села Ковалівка у Васильківському районі Київської області розташована на рівнинній місцевості. Планувальна структура території відповідає функціональному призначенню, побудована відповідно та традицій в ландшафтній архітектурі православних релігійних установ, переважає регулярний стиль планування, головні композиційні вісі розташовані у формі хреста.
2. Територія монастиря поділена на такі функціональні зони: вхідну; храмову; чернечу; господарську. Будинки та споруди допоміжного призначення розміщені згідно з функціональним зонуванням території.
3. Загальна площа території, що досліджувалася - 47950 м²; територія під зеленими насадженнями займає 21192 м², що становить 48,3% від загальної площі.
4. Таксономічна оцінка насаджень показала наявність 13 видів деревних рослин, серед яких переважають клени, граби, берези. Деревні рослини зростають переважно у групах, солітерах та лінійних посадках (живоплотах, бордюрах, зелених стінах).
5. Території монастиря має достатньо високий рівень благоустрою, де наявні наступні елементи: функціональна дорожня мережа, з якісними твердими покриттями; освітлення території; пам'ятники (скульптури); фонтан; парковка для автомобілей; лав, урни та інших МАФ.
6. Для поліпшення рівня благоустрою та підвищення естетичного стану зелених насаджень на території монастиря необхідно виконати ряд заходів. Проект пропозицій щодо оптимізації включає декілька етапів: проведення ремонту існуючих насаджень (живоплотів, бордюрів, газонів);

встановлення додаткових малих архітектурних форм; монтаж автоматичної системи поливу.

7. Орієнтовна кошторисна вартість проекту з оптимізації озеленення та благоустрою на території монастиря становить **1 198 564 грн.**

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво. Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів: Навч. посіб. – К.: Науковий світ, 2001. – 299 с.
2. Боговая И .О. Озеленение населённых мест / И. О. Боговая, В. С. Теодоронский. – М. : ВО “Агропромиздат”, 1990. – 219 с.
3. Бондарь Ю. А. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков / Ю. А. Бондарь, Н. П. Абесинова, Е. Н. Никитина. – Киев: “Будівельник”, 1982. – 60 с.
4. Виншу И.А. Архитектурно-планировочная организация населенных пунктов / И.А. Виншу. – М.: Стройиздат, 1986. – 341 с
5. Воронова Г.І. Роль ландшафтів у формуванні духовності українців // Екологічне виховання, народне оздоровлення, традиційне харчування в українській концепції національного здоров'я. – К.: НДІУ, 2007. – С. 169–241.
6. Вергунов А. П. Русские сады и парки / А. П. Вергунов, В. А. Горохов. – М. : Наука, 1988. – 132 с.
7. Вечерський В. В. Спадщина містобудування України: теорія і практика історико-містобудівних пам'яток-охоронних досліджень населених місць / В. В. Вечерський. – К.: НАТІАМ, 2003. – 558 с.
8. Жирнов А.Д., Мельничук Я.В. Реставрація та реконструкція ландшафтних об'єктів. / Програма та навчально-методичний посібник з обмірної практики. – Львів: УкрДЛТУ, 1997. – 18 с.
9. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України / Держбуд України; Інструкція від 24.12.2001 р., № 226. Із змінами згідно з Наказом Мінбуду, архітектури та житлово-комунального господарства № 105 (z0880-06) від 10.04.2006 р. та №8 (z0082-07) від 16.01.2007 р.

10. Кононенко П.П. Україна: природа, людина, екологія: Метод. посіб./ П.П. Кононенко, В.В. Сніжко, М.П. Кононенко – К.: Міленіум, 2005. – 98 с.
11. Крижанівська Н.Я. Основи ландшафтного дизайну: Підручник. – К.: «Ліра-К», 2009. – 218 с.
12. Липа О.Л. Визначні сади і парки України та їх охорона. – К.: Вид-во Київського ун-ту, 1960. – 176 с.
13. Лихачев Д. С. Заметки о реставрации мемориальных садов и парков // Восстановление памятников культуры /Лихачев Д. С.. – М. : Искусство, 1981. – С. 95–120.
14. Лихачев Д. С. Письма о добром и прекрасном / Лихачев Д. С. – М. : Искусство, 1989. – 238 с.
15. Николаевская З.А. Садово-парковый ландшафт. М.: Стройиздат, 1989. 198 с
16. Родичкин И.Д. Проектирование современных загородных парков / И.Д. Родичкин. – К.: Будівельник, 1981. – 151 с.
17. Родичкин И.Д. Человек, среда, отдых. – К.: Будівельник, 1977. – 163 с.
18. Родичкін І.Д. Старовинні маєтки України. Маєток як синтез мистецтв. Архітектура садів, парків. Поетика старовинної садиби. – К.: Мистецтво, 2005. – 562 с.
19. Пушкар В.В. Хвойні у садово-парковому будівництві / Пушкар В.В. - К.: ДАККІМ, 2004. - 284 с.
20. Тарас В.Я. Формування ландшафтного та планувально-композиційного укладу монастирських садів Галичини (X – середина XIX ст.): Автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01/ Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів, 2001. – 20 с.
21. Тарас В.Я. Монастирський сад (термінологічний та змістовий аспекти) // Вісник ДУ “ЛП”. Архітектура. – Львів, 2000. – № 410. – С.44–46.

22. Тарас В.Я. Монастирський сад як першооснова формування сакральної ландшафтної архітектури // Народознавчі Зошити. Львів: Інститут народознавства НАНУ, 1998. № 2. С. 144–161.
23. Тарас В.Я. Формування садів у монастирях України й Молдови // Наукові зошити кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів. – Львів: ДУ “ЛП”. – 1993. – № 1. – С. 102–105.
24. Успенская Н. Д. Украинский сад. Основные тенденции развития / Н.Д. Успенкая // Folia dendrologica, № 11. – Bratislava, Veda, 1984. – С. 405–417.
25. Чень Л. Сучасні проблеми монастирського просторово - ландшафтного оточення // Проблеми ландшафтної архітектури, урбоекології та озеленення населених місць. Матеріали Першого міжнародного семінару 25-27 червня 1997 р. – Том I, Львів, в-во УкрЛДТУ, 1997 р. – С. 91-94.